

The American Way

Stoelendans om honderden miljoenen

Het fascinerende economische machtsspel rond de BIG EAST Conference

Universiteitssport – *college-sport* – staat formeel te boek als amateursport, maar is qua organisatie en economische dynamiek vergelijkbaar met de grootste professionele sportleagues van Amerika. De universiteitscompetities worden onder de vlag van de NCAA afgewerkt in *conferences*: regionale competities waarin universiteiten in diverse sporten tegen elkaar uitkomen. Het is de laatste jaren erg onrustig in het landschap van de *college-sport*. Gedreven door sportieve, maar vooral commerciële ambities stappen universiteiten over naar sterkere *conferences*, met grotere (media)inkomsten. Met alle gevolgen van dien, zoals de ontwikkeling van de BIG EAST Conference laat zien.

Door Pieter Verhoogt

De geschiedenis van de BIG EAST begint in 1979. De National Collegiate Athletic Association (NCAA) had het plan opgevat om de universiteiten in het noordoosten van Amerika, waar basketbal de dominante sport was, te bundelen in enkele regionale *conferences*. Dat plan viel in slechte aarde bij de coaches van de sterkste basketbalscholen in de regio, zoals Providence, St. John's en Georgetown. Zij hadden vooral nationale ambities en voelden niets voor een competitie met minderwaardige scholen uit de regio.

Het was Dave Gavitt, basketbalcoach annex Athletic Director van de University of Providence, die besloot de NCAA voor te zijn en zelf een *conference* op te richten. Hij besprak zijn plannen met zijn collega's Jack Kaiser van St. John's, Frank Rienzo van Georgetown en Jake Crouthamel van Syracuse. Een sterke regionale basketbal-*conference* zou de uitstroom van regionale talenten naar universiteiten elders in het land tegengaan. Daarnaast gaf de opkomst van kabeltelevisie de universiteiten het vooruitzicht van extra inkomsten en toptalenten het perspectief van extra *exposure*.

De vier wisten de universiteiten van Seton Hall, Connecticut, Holy Cross, Rutgers en Boston College te bewegen zich bij hen aan te sluiten. Een jaar later (1980) volgde Villanova en in 1982 werd ook Pittsburgh toegevoegd aan de *conference*, die zich enigszins provocerend BIG EAST noemde.

Bindende factor én inspirerend visionair was David Gavitt. Hij voorzag dat drie elementen belangrijk zouden zijn voor het succes van de BIG EAST: televisie, Madison Square Garden en Syracuse, de meest aansprekende basketbalschool. Ook constateerde hij dat het basketbalekke noordoosten achterbleef in basketbaluitzendingen, zeker waar het *college*-basketbal betrof. Al in het eerste jaar van de

nieuwe competitie maakte Gavitt een deal met de nieuw opgerichte televisiezender ESPN. Alle BIG EAST-wedstrijden zouden voortaan te zien zijn op deze zender.

Sportieve successen

Sportief gezien ging het de BIG EAST in de beginjaren voor de wind. Basketbal-*powerhouse* Georgetown zorgde voor de eerste successen van de nieuwe *conference*. Onder leiding van *freshman* (eerstejaars) en latere NBA-ster Patrick Ewing haalden de Hoyas in 1982 de finale van het landskampioenschap van de NCAA. Twee jaar later behaalde Georgetown zelfs de titel. In 1985 plaatsten drie BIG EAST-teams (Villanova, St. John's en Georgetown) zich voor de Final Four, waarna Villanova in de finale verrassend Georgetown versloeg.

Gavitt had de successen voorzien. Toen hij in 1981 hoorde dat Georgetown Ewing had binnengehaald, dat de toptalenten Chris Mullin en Ed Pinckney hun jawoord hadden gegeven aan respectievelijk St. John's en Villanova, en de BIG EAST in totaal tien van de dertien beste highschooltalenten had vastgelegd, zei hij tegen zijn assistent Mike Traghese: "It's time to call Mr. Werblin."

Sonny Werblin had de leiding over Madison Square Garden, het prestigieuze multisportcomplex in Manhattan, New York. Nadat het afsluitende BIG EAST-kampioenschapstoernooi achtereenvolgens was gehouden in Providence, Syracuse en Hartford, vond Gavitt het tijd voor een verhuizing naar het grootst mogelijke podium. In de jaren daarna ontwikkelde het BIG EAST-kampioenschap zich tot hét *conference*-kampioenschap van Amerika. De sterke BIG EAST-teams met hun toekomstige NBA-sterren speelden betoverend basketbal en waren in de jaren tachtig en negentig dominant aanwezig op de eindrondes van het NCAA-kampioenschap.

Basketbal versus football

Begin jaren negentig werd duidelijk dat het basketbalsucces verbloemde dat de BIG EAST een belangrijke trend in de *college*-sport dreigde te missen.

FOTO: ANP PHOTO

College-football ontwikkelde zich in een razend tempo tot dé toonaangevende sport. De kijkcijfers stegen explosief en football was al snel de belangrijkste inkomstenbron voor de *athletic departments* van de universiteiten. De BIG EAST trachtte alsnog aan te haken bij deze ontwikkeling. Met Rutgers, Temple, West Virginia, Virginia Tech en vooral de University of Miami voegde de *conference* vijf footballscholen toe aan zijn ledenbestand, en in 1991 ging het eerste BIG EAST-footballseizoen van start.

De merkwaardige samenstelling van de conference, met enerzijds basketbal- en anderzijds footballscholen, zorgde voor interne spanningen

De merkwaardige samenstelling van de *conference*, met enerzijds basketbalscholen en anderzijds typische footballscholen, zorgde vanaf de tweede helft van de jaren negentig meer en meer voor interne spanningen. Na maandenlange discussie besloten in 2004 de footballscholen van Virginia Tech, Miami en Boston College de BIG EAST te verlaten en over te stappen naar de Atlantic Coast Conference (ACC). Daartegenover stond de komst van vijf scholen (Louisville, Cincinnati, South Florida, Marquette en DePaul) vanuit Conference USA in 2005. Vooral de komst van de twee laatstgenoemde (basketbal)scholen was waardevol, omdat de BIG EAST hiermee toegang kreeg tot de interessante televisiemarkten van Chicago en Milwaukee.

De rust was echter van korte duur. In september 2011 kondigde Pittsburgh aan in 2013 over te stappen naar de Atlantic Coast

Conference. Kort daarna ging een schok door het *college*-basketbal, toen ook Syracuse bekendmaakte de BIG EAST in te ruilen voor de ACC. Deze ontwikkeling leidde ertoe dat Texas Christian University de eerdere toezegging om over te stappen naar de BIG EAST introk en onderdak zocht bij de Big 12 Conference.

West Virginia was de volgende die zijn vertrek aankondigde. De leiding van de BIG EAST vreesde een dramatische leegloop en vocht dat vertrek aan voor de rechter. Uiteindelijk kwamen partijen tot een schikking, waarbij de *conference* financieel werd gecompenseerd en West Virginia in 2012 mocht overstappen naar de Big 12.

Begin 2012 leek alles weer ten goede te keren voor de BIG EAST. Aan het eind van het footballseizoen van 2011 werd bekendgemaakt dat Boise State University (Idaho) en San Diego State University (Californië) de Mountain West Conference zouden verlaten om de BIG EAST te versterken. Ook de University of Central Florida, Southern Methodist en Houston sloten zich aan bij de BIG EAST.

Afkoopsom

In 2012 volgde echter een golf van verdere aankondigingen. Enerzijds kon de BIG EAST opnieuw een aantal aansprekende scholen verwelkomen, waaronder Navy, Tulane en de universiteiten van Memphis en East Carolina. Maar er vertrokken ook enkele toonaangevende leden. Rutgers stapte over naar de Big Ten, Notre Dame en Louisville naar de ACC.

In december 2012, vlak na de aankondiging van het vertrek van Louisville, barstte de bom. De zeven resterende non-footballscholen in de BIG EAST maakten bekend dat zij na het seizoen 2015-2016 gezamenlijk de BIG EAST zouden verlaten om een nieuwe, rond basketbal geconcentreerde *conference* op te zetten. Twee weken later maakten Boise State en San Diego State bekend dat zij afzagen van de geplande overgang naar de BIG EAST.

In maart van dit jaar werd bekend dat de zeven scholen niet in 2015,

maar al vanaf juli 2013 zelfstandig verder zullen gaan. Zij betalen de footballscholen een afkoopsom van 100 miljoen dollar uit de BIG EAST-kas (van 110 miljoen dollar) en mogen in ruil daarvoor blijven beschikken over de naam van de *conference*, het contract met Madison Square Garden en de resterende 10 miljoen. De footballscholen hebben inmiddels allemaal elders onderdak gevonden.

Herstart

Vanaf 1 augustus zijn de competities van de vernieuwde BIG EAST-*conference* van start gegaan. Naast zeven leden van de originele BIG EAST (DePaul, Georgetown, Marquette, Providence, Seton Hall, St. John's en Villanova) hebben ook Butler, Creighton en Xavier University zich aangesloten. ESPN is de BIG EAST trouw gebleven. Maar wel onder andere condities. In februari 2013 sloten beide partijen een nieuwe, zevenjarige overeenkomst voor 18,6 miljoen dollar per jaar, een kleine 2 miljoen dollar per school. Ter vergelijking: begin 2011 deed ESPN de BIG EAST nog een aanbod voor een negenjarig contract voor diens basketbal- en footballwedstrijden, met een waarde van 1,2 miljard dollar! Dat zou elke school jaarlijks ongeveer 17 miljoen hebben opgeleverd. De BIG EAST koos er echter voor de onderhandelingen te rekken in de hoop het bedrag verder op te voeren. De exodus van (football)scholen deed ESPN besluiten zijn bod in te trekken.

De BIG EAST heeft Val Ackerman aangesteld als nieuwe *commissioner*. Aan de vroegere president van de WNBA (dames-NBA) de taak rust te creëren en de basketbal-*conference* weer terug te brengen naar de top van de NCAA. Het mag duidelijk zijn dat zij daarbij vooral haar politieke en economische kwaliteiten zal moeten aanspreken. ●

Pieter Verhoogt is directeur van sporteconomisch adviesbureau Sport2B (www.sport2b.nl). Hij is tevens gastdocent sporteconomie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.